

Międzysektorowa wymiana informacji o nadużyciach szansą na poprawę efektywności przeciwdziałania nadużyciom

Wprowadzenie

W obliczu rosnącej skali zjawisk fraudowych i coraz bardziej wyrafinowanych metod zorganizowanych grup przestępczych trwa ogólnoswiatowa żywa debata pomiędzy organizacjami finansowymi, instytucjami rządowymi, ale także podmiotami komercyjnymi (firmami energetycznymi, telekomunikacyjnymi, handlowymi) nad możliwościami nawiązania praktycznej, efektywnej współpracy w zakresie zwalczania nadużyć.

Skala, a także różnorodność nadużyć w polskim sektorze finansowym zrodziły potrzebę wdrożenia zaawansowanych rozwiązań prewencyjnych oraz mechanizmów monitorowania i wykrywania zjawisk negatywnych. Widoczna na rynku wielotorowość działań oszustów w obszarze wyłudzeń kredytów i środków finansowych z rachunków klientów banków, kradzieży tożsamości i fałszerstw, w tym nie tylko działań jednostkowych, ale również aktywności zorganizowanych grup, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i cyberprzestrzeni, wymaga kreatywności w tworzeniu skutecznych i wszechstronnych systemów ochrony.

Wykrywanie i przeciwdziałanie nadużyciom nie jest i nie powinno być polem rywalizacji i budowania przewagi konkurencyjnej. Rekomendujemy ścisłą współpracę pomiędzy KIR, BIK i UFG w tym zakresie.

Adresatami poniższych rekomendacji są: Minister Finansów oraz Związek Banków Polskich.

Rekomendacje

#1 Wykorzystanie potencjału rozwiązań aktualnie stosowanych do ewolucyjnego budowania mechanizmów wymiany informacji

Dojrzałość rozwiązań systemowych i informatycznych na polskim rynku powinna stanowić podstawę do tworzenia i rozwijania nowych mechanizmów. Należy unikać powoływania kolejnych instytucji, a oprzeć się na już istniejącym systemie. Tworzone mechanizmy powinny dostarczać centralne wsparcie dla podmiotów w zakresie skutecznego zarządzania ryzykiem nadużyć.

Rozwiązania z zakresu międzysektorowej wymiany danych służącej przeciwdziałaniu nadużyciom powinny czerpać z mechanizmów i zasad wypracowanych dla stworzenia takich rozwiązań jak STIR, CMO, rozwiązania antyfraudowe BIK oraz UFG. Ograniczy to zakres koniecznych zmian legislacyjnych oraz wyeliminuje potrzebę opracowywania nowych mechanizmów zabezpieczeń, autoryzacji i kontroli.

Rekomendowane jest wzorowanie się na wypracowanych już rozwiązaniach prawnych w sektorze ubezpieczeń.

#2 Umożliwienie wymiany danych pomiędzy wszystkimi przedstawicielami sektora finansowego

Na mocy ustawy Prawo Bankowe banki są zobowiązane przeciwdziałać wykorzystywaniu swojej działalności do celów mających związek z przestępstwem. Dla podniesienia skuteczności i sprawności realizacji tego zobowiązania rekomendowane jest rozszerzenie zapisów art. 106d ustawy Prawo Bankowe o umożliwienie wymiany informacji także z towarzystwami ubezpieczeniowymi, Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym oraz innymi instytucjami finansowymi.

Zmiana ta powinna być wprowadzona wraz z analizą przepisów regulujących funkcjonowanie dodatkowych instytucji tak, aby wymiana możliwa była z korzyścią dla każdego z uczestników procesu.

#3 Umożliwienie wykorzystania izby rozliczeniowej do pośredniczenia w wymianie danych i przeciwdziałania naruszeniom interesów uczestników obrotu gospodarczego, także poza sektorem finansowym

Ze względu na umiejscowienie i zakres działania systemu STIR rekomendowane jest umożliwienie realizowania tej wymiany danych oraz profilowania zmierzającego do przeciwdziałania naruszeniom interesów uczestników obrotu gospodarczego w systemie teleinformatycznym prowadzonym przez izbę rozliczeniową. Rozwiązanie takie maksymalizuje możliwość wykorzystania już istniejących rozwiązań prawnych oraz technicznych.

Dodatkowo rekomendowane jest przeprowadzenie analizy i opracowanie odpowiednich zmian umożliwiających wymianę danych poza sektorem finansowym.

Umożliwienie wzajemnej wymiany wskaźników ryzyka pomiędzy KIR, BIK oraz UFG.

#4 Utworzenie przy Związku Banków Polskich komitetu odpowiedzialnego za rekomendowanie kierunków rozwoju mechanizmów współpracy pomiędzy różnymi sektorami (złożonego z przedstawicieli MF, KIR, BIK, UFG, banków, ZBP, instytucji pożyczkowych i ubezpieczeniowych)

Z uwagi na dynamikę rozwoju polskiego rynku finansowego, postępującą cyfryzację procesów biznesowych we wszystkich branżach oraz zmienny i ciągle rozwijający się charakter obserwowanych nadużyć, rekomenduje się powołanie stałego komitetu odpowiedzialnego między innymi za:

- efektywność działań podejmowanych przez KIR, BIK i UFG w zakresie wsparcia podmiotów w ocenie ryzyka wystąpienia nadużyć,
- ewaluację potencjału wymiany danych pomiędzy nowymi branżami (takimi jak telekomunikacja, logistyka, handel detaliczny i sektor publiczny),
- opracowywanie rekomendacji i wskazań dla tworzenia docelowych rozwiązań prawnych i teleinformatycznych wspomagających taką wymianę,
- propagowanie najlepszych praktyk i rozwiązań rynkowych oraz opracowanie operacyjnych mechanizmów umożliwiających realizację tych zadań,
- dbanie o interes publiczny i społeczny związany z powyższymi działaniami, między innymi poprzez koordynację i realizowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie przeciwdziałania nadużyciom i promocji wzorców bezpiecznych zachowań.